

(המשך מעמוד 71)

צדדים רבים בעם המצרי ובמצרים שלא היו ידועים לי.

נפגשו במלון "דיפלומט" ניצח שבה מבולוי חופשת הגיהשונות עם בעלה בוורד הגליל. אשה נאה, שיערה עשוי בקפידה, משקפיים גדולים מכסים את עיניה הכחולות, אפה סולד ושימלה ספורטיבית-אלגנטית מתמזגת לגזירתה. כשהיא דיברה על מצרים אחזה בה חתי רגשות. היא חוותה מחדש את החוויות הקשות שעברה בארץ זו. בגילוי לב מפתיע סיפרה לי על הקשיים שעברו עליה ועל בעלה בשמונה החודשים הראשונים שלהם במצרים. לא מתוך השתכחות, לא כסיפור רכילות, אלא כפי שמספרים את האמת. המשבר ביחסיה עם בעלה, ש- נבע מהבידוד החברתי ומהלחצים העצום מים שהופעלו על שניהם, היה חלק מספורתה של הגברת הראשונה של ישראל במצרים, חלק מניסיון ההסתגלות של אשת השגריר הישראלי הראשון בארץ שלא קיבלה את פניה בזרועות פתוחות. זמן קצר לפני נסיעתה למצרים העניי קה ניצח בן-אלישר ראיון ל"העולם הזה" (2212). בראיון סיפרה באופטימיות ובהתרגשות על הבית המפואר בזמאלק המצפה לה ועל צוות העובדים. אך ניד צה התגוררה בשני חדרים במלון "שר- תון". במשך חודשים ארוכים עברה 150 דירות, עד שהצליחה לשכור בית במחיר

שחיפשו אצלו דירה יומן, והתחלתי לכתוב. כשראיתי מה אני כותבת ומה אני מעלה על הנייר הפסקתי מייד.

מה העקבות על הנייר? הרגשתי נורא דפוקה. אני לא יודעת איך להסביר לך את זה. הייתי כל-כך בודדה, כל-כך אומללה. את יודעת מה כתבתי? דברי בלע ושינאה נגד בעלי. זה מה שכתבתי. את צריכה להבין, לא הייתה לי חברה. לא היה לי למי לשפוך את הלב. כל מה שהיה לי זה רק טענות. אז יצאו דברים אימים.

מה היה כל כך נורא בתקופה הראשונה שלך במצרים?

היה פער נוראי בין היחס שהם נתנו לנו ובין האופי המצרי. את זה הבנתי רק יותר מאוחר. היה להם קשה להיות לא נחמדים. הם סבלו מזה שהם נחמדים אותנו ומתירמים אותנו. בעצם העובדה שאילצנו אותם להיות לא נחמדים גרמו להם לאי-נוחות עצומה. כי בעצם הם רצו להיות נחמדים אבל היה אסור להם.

מי אסר עליהם?

אולי אסור לי להגיד את זה, אבל זו הייתה הוראה מגבוה. מרדע ניתנה ההוראה הזאת? כאמצעי לחץ. ניתנה ההוראה מפורשת לאנשי משרד-החוץ ולכל האנשים שבאנו איתם במגע. שאם מוטל עליהם להיפגש איתנו במסגרת תפקידים, ייפגש איתנו רק בניג אחד מהם. כעת, עם השגריר

הבן-אלישרים ביום-העצמאות

"היה לנו קשה מאוד, לאלי ולי. כל אחד חשב שהלחצים עליו גדולים יותר!"

השני, ההוראה הוקלה במקצת. לא יכולתי לסבול יותר את ההרים ואת הבידוד. כשהתלוננתי באוזני ג'יהאן סאדאת, היא אמרה לי: חכי עד ה-26 במאי, עד אחרי הפינוי. זה פשוט היה אמצעי לחץ. האם היית קרובה עד כדי כך לג'יהאן סאדאת שיכולת לדעת לזנן לפניה?

בעלי חשב שזאת חוצפה לא רגילה. אבל נפגשתי איתה בביתה, והיא שאלה אותי להרגשתי. איך יכולתי להגיד לה שאני מרגישה מצויין כשהרגשתי מזוהת? אמרתי לה. היא ידעה. לא הייתי צריכה לספר לה. היא יכלה להקל עלינו. אך לא עשתה שום דבר כעניין. אחרי שאמרה לי לחכות עד אחרי ה-26 במאי ידעתי מעל לכל ספק שהחרם שהוטל עלינו הוא הוראה מגבוה. והוא נכון. אני לא מדמינת אותו. החרם באמת קיים.

אני לא יכולה להגיד לך שג'יהאן לא רצתה לעזור. זה לא היה בידיה. זו הייתה פוליטיקה. איך יכולתי שלא הבנתי אז את המנטליות המצרית. אני מבינה כעת קצת יותר. אבל אז לא הבנתי עד כמה פינוי סיני חשוב במצרים. אנשים אמרו לי: אנחנו ויתרנו בשביל השלום על האידיאולוגיה שלנו. שאמרה שצריך לזרוק את ישראל לים. בישראל לא קיימת. ש צריך להשמד אותה.

האם התרשמת כאילו המצרים לא רצו בשלום, כאילו הוא נכפה עליהם עידידי סאדאת? לא. הם מאוד רצו. במשך שנים הם רצו שלום. אך הם טענו כי הם ויתרו על אידיאולוגיה ואנחנו ויתרנו רק על מה שבין כה וכה היה שלהם. הפינוי היה

חשוב להם מאוד. המון חברים אמרו לי: נבוא לבקר, אבל רק אחרי ה-26 במאי. ובאמת, מאז הפינוי היו פה כבר שני חברים שלנו.

מה היה הדבר המכין ביותר שקרה דך במצרים?

היו כמה וכמה רגעי מבוכה. אבל אני לא אשכח שיום אחד הודיעו לנו מכרים מצריים שפרס, אבא אבן וברילב באים למצרים. איש לא הודיע לנו על כך. הברקנו למישרד-החוץ וגם שם איש לא ידע שהשלישייה הזאת מגיעה למצרים. אבל המצרים אמרו לנו שהם מגיעים לביקור, אצל המפלגה השלטת. התקופה הייתה תקופת טרום בחירות, וסיקרי דעת קהל הראו כי המערך מוביל בראש. אלי היה אז חולה בצהבת ושכב במיטה, ואני ייצגתי אותו.

נערכה לכבודם קבלת-פנים ואני הלכתי אליה ביחד עם הציר אפריים דובק. אז ניגש אלי פואד מחיי אל-דין, שהיה סגן ראש-הממשלה, ואמר לי: אני לא אומר לך שלום כי בוודאי נתראה בעוד כמה דקות בארוחת-הערב עם פרס ברילב ואבן. אמרתי לו: אתה לא תאמין, אבל איש לא הזמין אותי. הוא היה מאוד גבוה. יצאתי מהעניין כשאמרתי לו בהומור: אל תשכח שבארוחת-הערב הזאת הם שייר כיס לקואליציה ואנחנו האופוזיציה. המצרים פשוט לא הזמינו אותנו.

קאחיר היא עיר עם 140 נציגי גויות ושגרירויות זרות, וככל ערב התקיימו שם אירועים. בספר את כותבת על התיסכול הנורא שחשת כאשר לא הוזמנת בתחילה כמעט לאף אחד מהאירועים. דבר מהחריג ראה שאת מועצת שנותנה מגבוה. האם היו אנשים שהחליטו על דעת עצמם שלא להיפגש איתכם?

כן. היו גם תופעות כאלה. שאנשים לא ידעו על ההוראה אבל פחדו להיפגש איתנו.

פחדו ממה?

ממה שיגידו.

מי יגיד?

החברה. החברה במצרים חנרצת את גור-הדין. אנשים פחדו להיות הראשון. את צריכה להבין, שהחברה היא גרעין קטן וקשה לפיצוח. לפני שהגעתי למצרים אמר לי עודד זראי: יכבדו אותך רק אם את תכבדי את עצמך. שלא תעניי ללכת עם סל כי יחשבו שאת אשה פשוטה ולא ישימו לב אליך. כל מיני דברים שבשבלנו הם מובנים מאללי הם. שם הם קנה מידה להיותך מכובדת או לא. כל הזמן הירגשתי איך הם בחנו אותנו. הרגשתי שמה שקורה לי עם ה מצרים זה מה שקורה לאשה שפוגשת את החברה של בעלה. היא תמיד בודקת מה הוא מצא בה.

בספר כמעט שאינך כותבת על בערך. פה ושם את מזכירה אותו, פעם אחת את אפיון כיד תבת שהוא צעק עזיך, אך בעוד שאת רגשותייך מפני המצרים את מתארת כגילוי-לב, הרי שאת ריג

ההלם שבמיפגש עם קאחיר היה נורא. אחת המוכירות, ברוריי, ראתה גלביית מרחפות במיסדון. היא נכנסה להיסטריה וצעקה כל הרילה

שותיו שזו אינך מציגת כזל, כאי זו שאין לו רגשות וזא עברו עליו חוויות...

אני הרבה יותר פתוחה מאלה. הרבה יותר קל לי לבטא את מה שאני מרגישה. לו פשוט קשה. חוץ מזה שהשארתי לו לכתוב על ההתרגשויות שלו. הסיפור שלי כל-כך שונה מהסיפור שלו.

לא גנבת לו מעט את הנוי שא של הספר?

לא גנבתי לו. הסיפור שהוא יכתוב, אם יכתוב, יהיה סיפור לגמרי שונה. אלי הוא איש מאוד מאוד סגור. היו לנו שמונה חודשים קשים מאוד. היה לנו אז מעט מאוד קשר בינינו. לא היינו אף פעם לבד, לא יכולנו לפתור את הבעיות שלנו. הבידוד החברתי והקשיים היו בלתי נסבלים. אף פעם לא יכולתי להתפרץ או לצעוק. אני לא יודעת אם אני יכולה לדבר על זה. אבל איך אפשר היה לחיות

היה קשה למצרים להיות לא-נחמדים. הם סבלו. היחה להם הרגשה עצומה של אי-נוחות, כי הם בעצם רצו להיות נחמדים

כך

אך זה השפיע על חיי הניי שואין שלכם?

את צריכה להבין. בעלי הוא איש סגור ומופנם. חבר אחד אמר לו שאם לא יתרגו אותו אז הוא יתרוג את עצמו מהתקפת לב או משהו כזה. הוא לא מוציא שום מתח, שום לחץ בשום צורה שהיא. מנהלי חברות אמריקאיות משחקים גולף, מכים בכוח במחבט, מוציאים מרץ, מוציאים עצבים. איך לא עושה שום ספורט. לא זו הספורט היחיד שעשה במצרים היה לצאת מפתח הדלת ולהידחק על-ידי אנשי הביטחון למכונית.

למה להידחק?

מטעמי ביטחון. סיפרו לנו ששרתון הוא המקום הכי בטוח בקאהיר, כי הוא נמצא ליד ארמון הנשיאות והאיוור מאוד שמור. עד שיום אחד אמר לי מישוה, כשיצאתי מהמדרגות של שרתון: אל תעמדי פה. זווי עוד קצת. עוד קצת, יותר שמאלה. עוד צעד אחד שמאלה — או זהו! פה בדיוק ירו בווצפי תל.

כיצד השפיעה עובדת הבידוד והחרם החברתי על היחסים בינך ובין בערך?

היה לנו קשה מאוד בהתחלה. חוסר תיקשורת טוטאלי. כל אחד חשב שהי לחצים שלו יותר גדולים משל השני. אני הייתי משוכנעת שאני יותר מסכנה מאלה. אותו לפחות היו באים לקחת. מסיעים, מביאים. הוא היה חצי יום בשגר ריור. ראה אנשים ודיבר עם אנשים.

בכית הרבה?

התפרצויות הבכי שלי לא היו מצער על עצמי, אלא מהתרגשות. יכול להיות שבהתרגשויות מצאתי פורקן לסערתי-הרגשות שלי. שאף פעם לא התפרצה. כל הזמן הייתה לי הרגשה שאני דפוקה, שאלי, למרות שקשה לו, לפחות יש לו עיסוק מעניין, ואילו אני גשכרת אחריו ולא עושה שום דבר מועיל. בהתחלה אפילו לא יכולתי למלא תפקידי מארחת. לא היה לנו בית כדי לארח בו. יצאתי למסע מסורף כדי לחפש בית. נדלקתי על בניין סוויטאיר בקאהיר. הפכתי עולמות כדי למצוא בו דירה. אבל המצרים סירבו להשכיר לנו.

אומרים לי שכתבתי בספר יותר מדי על חיפוש דירות. האמיני לי שריחמתי על הקורא. כתבתי רק על ארבע דירות. אבל אני ראיתי 150! שאת כולן סירבו